

Wegvervoer

Hoge Raad, 16 september 2022

Nr. ECLI:NL:HR:2022:1222

Op wie rust de bewijslast?

Een Bulgaarse rechtspersoon geeft opdracht aan de Nederlandse vennootschap A tot vervoer van een partij kitchenware van Landgraaf naar het Verenigd Koninkrijk. Op zijn beurt schakelt A de eveneens Nederlandse vennootschap B in. De chauffeur van B laadt de pallets in de trailer. De chauffeur maakt een tussenstop in Kerkrade, waarna de pallets in Eindhoven worden overgeslagen, voorzien van stickers en gecrossdoekt. Een andere chauffeur van B vervoert de zaken vervolgens via Frankrijk richting het Verenigd Koninkrijk. De Franse douane houdt de chauffeur aan voor controle en treft sigaretten aan. Deze sigaretten zijn smokkelwaar waarvoor geen accijnzen zijn voldaan en de Franse douane maakt een proces-verbaal op waarin wordt verwezen naar de vrachtbrief die overhandigd is door A aan B. De schade die B heeft geleden wenst B te verhalen op A. In eerste aanleg oordeelt de rechtbank dat A aansprakelijk is voor de door B geleden schade, omdat A sigaretten in plaats van kitchenware heeft meegegeven. In hoger beroep oordeelt het hof dat er niet voldoende bewijs is dat het A was die de sigaretten heeft meegegeven. Het hof beslist dat op B de last rust om te bewijzen dat de pallets die de douane in beslag heeft genomen dezelfde zijn als de pallets die A heeft meegegeven. Hierop stelt B cassatieberoep in.

Beslissing

De Hoge Raad overweegt dat de CMR geen regel geeft op wie de bewijslast rust. In het geval zoals hier speelde namelijk dat de afzender en vervoerder van mening verschillen of de tijdens het vervoer door de douane aangetroffen goederen dezelfde zijn als de door de afzender aan de vervoerder meegegeven goederen. De CMR-vrachtbrief levert enkel een bewijsvermoeden van het aantal colli, de merken en nummers bij inontvangstneming van de goederen door de vervoerder in overeenstemming met de opgave in de vrachtbrief. Dat bewijsvermoeden strekt zich niet uit tot de vraag of de tijdens het vervoer aangetroffen goederen dezelfde zijn als de door de afzender meegegeven goederen. De vervoerder is op grond van artikel 8 lid 1 en lid 3 CMR, zonder een daartoe strekkende opdracht van de afzender, niet gehouden om de inhoud van de lading te onderzoeken. Die bepalingen brengen ook niet mee dat, indien de afzender de vervoerder niet heeft opgedragen de inhoud van de lading te onderzoeken en te checken of het aantal colli van de aangetroffen lading overeenstemt met de vrachtbrief, op de afzender de bewijslast rust dat de tijdens het vervoer aangetroffen goederen niet dezelfde zijn als

de door hem aan de vervoerder meegegeven goederen.

Omdat de CMR de bewijslastverdeling niet regelt voor de vraag of tijdens het vervoer de door de douane aangetroffen goederen dezelfde zijn als de door de afzender aan de vervoerder meegegeven goederen, betekent dit dat het nationale recht bepalend is voor de bewijslastverdeling. Volgens de regels van het nationale recht moet de vervoerder dus bewijzen dat de door de douane aangetroffen goederen dezelfde zijn als de door de afzender aan de vervoerder meegegeven goederen.

Rechtbank Rotterdam

20 april 2022, S&S 2022/83

Geen vervoerdersovermacht en een directe actie

In deze kwestie heeft Winde aan de Franse vervoerder Lorient opdracht gegeven tot het vervoer van twee zendingen met supermarktproducten van Nederland naar Frankrijk. Winde en Lorient spreken een vaste tijd af voor aflevering, maar de chauffeur van Lorient komt een dag te vroeg aan. Daarom kan hij niet lossen en parkeert hij het voertuig op een onbewaakt en niet omheind parkeerterrein bij een benzinstation in de buurt van het afleveradres. Gedurende de nacht wordt de chauffeur door gewapende overvallers gedwongen het voertuig te verplaatsen en de lading over te laden in bestelbussen. Vervolgens gaan de overvallers er met de lading vandoor.

Beslissing

Winde spreekt hierop Lorient en haar vervoerdersaansprakelijkheidsverzekeraar Helvetia aan tot vergoeding van de schade. Lorient stelt dat zij niet aansprakelijk is, omdat haar een beroep toekomt op vervoerdersovermacht in de zin van artikel 17 lid 2 CMR. Met dat verweer maakt de rechtbank korte metten en past de door de Hoge Raad in het arrest Oegema/Amev (Hoge Raad 17 april 1998, S&S 1998/75) gegeven maatstaf toe. De vervoerder kan zich pas succesvol op vervoerdersovermacht beroepen indien hij aantoont dat hij *alle* (cursief van de Hoge Raad) in de gegeven omstandigheden

redelijkerwijs van een zorgvuldig vervoerder te vergen maatregelen heeft genomen om de schade te voorkomen.

De Rechtbank Rotterdam overweegt dan ook dat Lorient de kans op diefstal had kunnen verminderen door te parkeren op een bewaakt en omheind parkeerterrein en dat van de chauffeur van Lorient verwacht had mogen worden dat hij voor het overstaan een bewaakt parkeerterrein zou opzoeken. Nu hij dat niet gedaan heeft, is Lorient aansprakelijk.

Daarnaast stelt de rechtbank vast dat tussen partijen niet in geschil is dat de rechtbank op basis van artikel 31 CMR internationale bevoegdheid (rechtsmacht) toekomt, ook voor wat betreft de vordering op de vervoerdersaansprakelijkheidsverzekeraar Helvetia. Ook die vordering wordt toegewezen.

Commentaar

Deze beslissing is met name interessant voor wat betreft de vraag of artikel 31 CMR toegepast kan worden voor vorderingen op de aansprakelijkheidsverzekeraar van de vervoerder. Zowel in deze beslissing als in een eerdere beslissing van de Rechtbank Rotterdam (4 mei 2022, S&S 2022/84) accepteert de rechtbank dit. Deze beslissingen zijn in lijn met die van het Bundesgerichtshof (het BGH), de Duitse hoogste rechter. Het BGH heeft al op 29 mei 2019 overwogen dat artikel 31 CMR van toepassing is op alle rechtsgedingen waartoe het aan dit verdrag onderworpen vervoer aanleiding geeft en dus ook op de aanspraak van de benadeelde jegens de vervoerdersaansprakelijkheidsverzekeraar. Als het toepasselijke recht voorziet in een directe actie van de benadeelde jegens de vervoerdersaansprakelijkheidsverzekeraar, kan er in die gevallen waar het vervoer van of naar Nederland plaatsvindt een vordering op de verzekeraar geldend worden gemaakt.

De hier besproken jurisprudentie is afkomstig uit S&S (Aflevering 9; 2022), Kluwer B.V., Postbus 23 (7400 GA) Deventer en rechtspraak.nl.

Mr. V.R. (Vincent) Pool

De auteur is partner bij Van Traa Advocaten te Rotterdam.